

Samenwerkingsafspraken en procedure dyslexiezorg

Inleiding

In het kader van Passend Onderwijs is bij wet vastgelegd dat scholen vanaf 1 augustus 2014 aan leerlingen een passende onderwijsplek moeten aanbieden. Ook voor leerlingen met lees- en spellingproblemen of dyslexie heeft de basisschool de zorg om passende ondersteuning te realiseren. Binnen samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena (hierna SWV PO LHA) valt deze zorg binnen de basisondersteuning van een school. Een deel van deze groep leerlingen profiteert onvoldoende van de ondersteuning die de basisschool kan bieden. Leerlingen (vanaf 7 jaar) met Ernstige Dyslexie (ED) komen in aanmerking voor specialistische behandeling. Van ernstige dyslexie wordt gesproken, als er ondanks intensieve ondersteuning, nauwelijks vorderingen zijn op technisch leesgebied. De beschrijving zoals de DSM-V die hanteert, wordt gebruikt. Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de inkoop en vergoeding van dyslexiezorg voor kinderen met ernstige dyslexie van 7 tot 13 jaar oud binnen de gemeentegrens. De gemeente heeft daarvoor contracten afgesloten met zorgaanbieders, die de diagnostiek en behandeling uitvoeren. Een goede samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, zorgverlener en de ouders is noodzakelijk om kinderen met dyslexieproblemen passende ondersteuning en hulp te kunnen bieden. De school heeft een cruciale rol bij het voorkomen dat er te snel en of te veel naar zorg wordt doorverwezen.

In 2019 is er een pilot gestart binnen de gemeenten Waalwijk, Loon op Zand en Heusden om de screening van de aanvragen door het samenwerkingsverband uit te laten voeren. Deze werkwijze is positief gebleken, waardoor deze afspraken nu structureel zijn ingericht. Sinds 2021 is de gemeente Altena voor de scholen in de regio van SWV PO LHA ook aangesloten.

In dit document is nader uitgewerkt hoe de scholen en gemeente Loon op Zand, Waalwijk, Heusden en Altena binnen het SWV PO LHA gezamenlijk uitvoering geven aan deze gedeelde verantwoordelijkheid.

Ondersteuning op school

De basisschool biedt leerlingen lees- en spellingonderwijs aan en ondersteunt leerlingen met lees- en spellingproblemen en met dyslexie. De school signaleert en biedt passend onderwijs. Hierbij volgen zij het protocol 'Leesproblemen en Dyslexie' voor de groepen 1 t/m 8 van Expertisecentrum Nederlands en bieden zij de juiste kwaliteit op gebied van signaleren van leerlingen, die de vaardigheden van het lezen en spellen onvoldoende ontwikkelen. Alleen als de begeleiding van de school conform het protocol 'Leesproblemen en Dyslexie' onvoldoende aanslaat of de leerling structureel onvoldoende profiteert van de langdurig deskundig geboden ondersteuning (op zorgniveau 3), kan een vermoeden van ernstige dyslexie worden uitgesproken. Zie hiervoor

onderstaand stappenplan. Een verwijzing naar de gespecialiseerde dyslexiezorg voor diagnostiek is dan mogelijk. Wanneer er sprake is van co-morbiditeit, waarbij andere (leer-)stoornissen het onderwijsleerproces belemmeren, moet de school inzichtelijk maken in hoeverre de problematiek belemmerend is voor het leren lezen en ontvangen van behandeling.

Stappenplan primair onderwijs en gemeente

Dit stappenplan verschilt iets per gemeente. Daarom wordt hier de grote lijn beschreven en ontvangen scholen en aanbieders het gespecificeerde stappenplan per gemeente. Per gemeente is het stappenplan opgenomen in de bijlage.

1. School signaleert lees- en/of spellingproblemen.
2. School voldoet aan de basisondersteuning en handelt volgens het protocol 'Leesproblemen en Dyslexie'. Voor de ondersteuning op zorgniveau 3 gebruikt school de aanbevolen methodes/ methodieken zoals opgenomen in dit protocol.
3. Bij vermoeden van Ernstige Dyslexie wordt het 'Leerlingdossier Dyslexie' ingevuld en via het digitale systeem 'Tommy' voorgelegd aan de screener binnen SWV PO LHA.
4. De screener van het swv registreert de aanvraag. Zij beoordeelt het schooldossier en controleert inhoudelijk en op volledigheid en geeft op grond daarvan een positief of negatief advies af ten behoeve van vergoede diagnostiek.
5. De screener informeert de school en ouders over het positieve of negatieve advies. Dit gebeurt middels een brief, gegenereerd vanuit het digitale systeem 'Tommy'.
- 6a. Indien een negatief advies wordt afgegeven, maken school en ouders verdere afspraken over de begeleiding van de leerling.
- 6b. Ouders bepalen in overleg met school, welke zorgverlener (ofwel: aanbieder) wordt benaderd voor de uitvoering van de diagnostiek. Hier melden zij hun kind aan.
7. De aanbieder neemt contact op met de gemeente om een verzoek te doen voor de start van de diagnostiek en eventueel behandeling.
8. De gemeente voert een administratieve check uit en verstrekt op aanvraag van de behandelaar de toewijzing of beschikking voor vergoede diagnostiek op basis van de verkregen informatie vanuit de screener aan de ouders.
9. Indien vanuit de diagnostiek blijkt dat er sprake is van Ernstige Dyslexie, kan de behandelaar overgaan tot behandeling als dit geïndiceerd is.
10. Indien uit het onderzoek blijkt dat er geen sprake is van Ernstige Dyslexie maken ouders samen met school afspraken omtrent de begeleiding van hun kind.

NB 1. Het kan zijn dat uit het leerlingvolgsysteem en onderzoek blijkt dat er sprake is van dyslexie. Dit wil echter niet zeggen dat het ook past binnen de criteria van de Ernstige Dyslexie. Indien hier sprake van is, komt de leerling niet in aanmerking voor de vergoede diagnostiek en behandeling.

NB2. In principe is het zo dat de aanbieder geen aanvullende informatie op hoeft te vragen bij de school om te checken of er sprake is van vergoede diagnostiek. De screener heeft immers beoordeeld dat er een positief advies aan de gemeente gegeven wordt voor vergoede diagnostiek. School dient er wel zorg voor te dragen dat ouders het complete dossier mee krijgen om aan de aanbieder te overhandigen.

Het kan wel zo zijn dat de aanbieder extra informatie vraagt aan de school die zij nodig hebben om de kwaliteit van de diagnostiek en behandeling te kunnen waarborgen.

Ongeacht de uitkomst van het onderzoek naar de ernstige dyslexie blijft de basisschool verantwoordelijk voor het onderwijs en de ondersteuning aan deze leerlingen. Leerlingen waarbij wel dyslexie wordt geconstateerd, maar waar geen sprake is van ED, krijgen op basis van de dyslexieverklaring extra ondersteuning binnen de school. Denk hierbij aan compenserende en dispenserende maatregelen.

Voorwaarden voor vergoeding van diagnostisch onderzoek en behandeling EED

Er kan alleen aanspraak gemaakt kan worden op vergoeding indien:

Formeel:

- het kind primair onderwijs volgt;
- het kind 7 - 13 jaar is;
- en de behandeling is gestart voor de 13^{de} verjaardag.

Inhoudelijk:

- het 'Leerlingdossier Dyslexie' is opgebouwd, waaruit blijkt dat er in het onderwijs een passend traject is geweest van extra ondersteuning bij het leren lezen;
- er sprake is van didactische resistentie: op drie opeenvolgende hoofdmetingen na extra ondersteuning en minimaal twee interventieperiodes die voldoen aan de criteria zoals beschreven in het protocol 'Leesproblemen en Dyslexie', behaalt de leerling:
 - DMT vaardigheidsniveau V-/E òf
 - andere bijkomende (leer-)stoornissen onder controle zijn en het onderwijsleerproces niet belemmeren.

De inhoudelijke toets op deze voorwaarden wordt uitgevoerd door de screener van het SWV. De woongemeente van de leerling geeft daarop een beschikking af voor diagnostisch onderzoek ED.

Diagnostisch onderzoek en behandeling van Ernstige Dyslexie

De regionaal gecontracteerde dyslexie-zorgaanbieders van de gemeenten Waalwijk, Heusden en Loon op Zand zijn opgenomen op de website <https://www.wegwijzerhvb.nl/jeugd>. Alle gecontracteerde zorgverleners voldoen aan de regionaal gestelde kwaliteitseisen.

Monitoring en sturing

De basisscholen van SWV PO LHA en de aangesloten gemeenten geven gezamenlijk vorm aan de ondersteuning en hulp voor kinderen met dyslexie. De resultaten van de inzet worden door het swv gemonitord en waar nodig (bij)gestuurd. De volgende gegevens worden in ieder geval gemonitord:

- Aantallen aanvragen vergoede diagnostiek ED per gemeente, per bestuur en per school.
- Aantallen afgegeven positieve adviezen per gemeente, per bestuur en per school.
- Aantallen afgegeven negatieve adviezen per gemeente, per bestuur en per school. Dit wordt uitgesplitst naar negatieve adviezen op basis van onvoldoende achterstand en op basis van onvoldoende aangetoonde didactische resistentie.
- Aantal vergoede trajecten diagnostiek, afgezet tegenover landelijke prevalentiecijfers.

Tijdens het OOGO worden er verdere afspraken met de gemeenten gemaakt over welke monitoringsinformatie nog meer gewenst is. Ook vanuit de besturen wordt aanvullend gevraagd welke monitoringsinformatie voor hen wenselijk is.

Jaarlijks wordt er op basis van deze monitoringsgegevens een verslag opgesteld, dat als uitgangspunt dient voor de bespreking binnen het OOGO.

Vervolg

- Deze samenwerkingsafspraken worden periodiek geëvalueerd in het OOGO, op basis van de monitoringsgegevens.
- De communicatie met de back-office van gemeenten, huisartsen en de gecontracteerde aanbieders van dyslexiezorg wordt ter hand genomen door de gemeenten.
- De communicatie met het primair onderwijs wordt, na verspreiding van de procedure door de gemeenten, verder opgepakt vanuit SWV PO LHA.

Voor de huisartsen geldt dat het van belang is dat zij op de hoogte zijn van deze samenwerkingsafspraken en het feit dat gemeenten diagnostiek en behandeling ED pas vergoeden als aan de afspraken is voldaan. Voor de aanbieders van dyslexiezorg is van belang dat zij weten hoe de routing is van de genoemde gemeenten voor vergoede diagnostiek en behandeling. Iedere gemeente informeert hun aanbieders over de geldende route middels een stappenplan.

Checklist dossier vergoede diagnostiek en behandeling van EED

1. Het leerlingdossier Dyslexie, waarin is opgenomen:
 - a. Uitdraai van het complete toetsoverzicht. Alle methode-onafhankelijke toetsen en alle meetmomenten. Hieruit moet blijken dat:
 - i. De leerling op drie achtereenvolgende officiële hoofdmeetmomenten V-/ E scores op lezen behaalt
 - ii. Er een discrepantie is met de andere vakken.
 - b. Overzicht van minimaal 2 interventieperiodes op zorgniveau 3 (zie bijlage) van 10-12 weken, om de didactische resistentie aan te tonen, waarin wordt beschreven:
 - i. De duur van de interventieperiode.
 - ii. Welke doelen zijn nagestreefd (SMART geformuleerd)
 - iii. Wie (functie) de begeleiding gedaan heeft.
 - iv. Wat er gedaan is (welke effectieve methodiek is ingezet)
 - v. Hoe groot de groep is waar de begeleiding aan heeft plaatsgevonden
 - vi. Hoe lang (tijd in minuten) en met welke frequentie (hoe vaak per week) de begeleiding gegeven is. Let op: dit moet minimaal een uur extra instructie per week zijn, bovenop de lesmethode (verlengde instructie telt niet mee).
 - vii. Evaluatie op product en proces.

Dit overzicht kan toegevoegd worden in de vorm van groepsplannen of handelingsplannen, maar **alle** bovengenoemde informatie dient daadwerkelijk overzichtelijk in deze documenten opgenomen te zijn. Als dat niet het geval is, kan deze informatie in het format aangevuld worden.

- c. Beschrijving overige relevante gegevens, om risicofactoren in beeld te brengen en eventuele co-morbiditeit uit te sluiten. Denk hierbij aan het voorkomen van leesproblemen in de familie, andere gestelde diagnoses en in hoeverre deze al behandeld en onder controle zijn.
- d. Indien noodzakelijk overige relevante, recente, bijlagen.

Bijlage I: Overzicht zorgniveaus

Zorgniveau	Stap	
Niveau 1: Goed lees- en spellingonderwijs in klassenverband.	1	Kwaliteit instructiegedrag en klassenmanagement.
	2	Juist gebruik van effectieve methodes.
	3	Gebruik leerlingvolgsysteem.
Niveau 2: Extra zorg in de groepssituatie door de leerkracht (ongeveer 25%).	4	Vaststellen van potentiële uitvallers en voldoende differentiatie in de klas.
Niveau 3: Specifieke interventies uitgevoerd en/of ondersteund door de zorgspecialist in de school (ongeveer 10%).	5	Vaststellen leerlingen met ernstige leesproblemen en instructie individueel of in kleine groepjes (intensieve begeleiding)
	6	Vaststellen van achterstand en hardnekkigheid: vermoeden van dyslexie
Niveau 4: Diagnostiek en behandeling in zorginstituut (ongeveer 4%).	7	Vaststellen van dyslexie (psychodiagnostisch onderzoek)
	8	Gespecialiseerde dyslexiebehandeling
9 Coaching van dyslectische leerlingen		

Bijlage II: Stappenplan gemeente Heusden

6. School signaleert lees- en/of spellingproblemen.
7. School voldoet aan de basisondersteuning en handelt volgens het protocol 'Leesproblemen en Dyslexie'. Voor de ondersteuning op zorgniveau 3 gebruikt school de aanbevolen methodes/ methodieken zoals opgenomen in dit protocol.
8. School: Bij vermoeden van Ernstige Dyslexie wordt het 'Leerlingdossier Dyslexie' ingevuld en via het digitale systeem 'Tommy' voorgelegd aan de screener binnen SWV PO LHA.
9. **Screener: De screener van het swv registreert de aanvraag. Zij beoordeelt het schooldossier en controleert inhoudelijk en op volledigheid en geeft op grond daarvan een positief of negatief advies af ten behoeve van vergoede diagnostiek.**
10. **Screener: De screener informeert de school en ouders over het positieve of negatieve advies. Dit gebeurt middels een brief, gegenereerd vanuit het digitale systeem 'Tommy'.**
11. School: de School onderneemt actie n.a.v. het advies van de screener
 - a. Indien een negatief advies wordt afgegeven, maken school en ouders verdere afspraken over de begeleiding van de leerling.
 - b. Indien een positief advies wordt afgegeven, bepalen ouders in overleg met school, welke gecontracteerde zorgverlener (ofwel: aanbieder) wordt benaderd voor de uitvoering van de diagnostiek. Gecontracteerde aanbieders zijn te vinden op www.jeugdzorghvb.nl. Hier melden ouders hun kind aan.
11. Zorgaanbieder: De aanbieder neemt contact op met de gemeente om een verzoek te doen voor de start van de diagnostiek. Dit traject omvat de gehele diagnostiek maar géén behandeling (code D001). De aanbieder stuurt het aanmeldformulier en de brief van de screener naar info@bijeenuusden.nl met in het onderwerp aanmelding vergoeding diagnostiek ED. Indien dit traject eerder wordt afgesloten, dan dient de aanbieder de code om te zetten naar D002 en het aantal uren door te geven.
12. **Bijeen (gemeente Heusden): De backoffice van Bijeen voert een administratieve check uit en regelt de toewijzing voor vergoede diagnostiek. De backoffice van Bijeen koppelt de toestemming voor start diagnostiek terug aan de zorgaanbieder. De backoffice van Bijeen zorgt dat de juiste informatie gedeeld wordt met de regionale backoffice.**
13. Zorgaanbieder: de zorgaanbieder onderneemt actie n.a.v. het terugkoppeling vanuit de backoffice van Bijeen op de check.
 - a. Indien uit de administratieve check blijkt dat er niet gestart kan worden met de diagnostiek dan communiceert de zorgaanbieder dit aan de ouders.
 - b. Indien uit de administratieve check blijkt dat er gestart kan worden met de diagnostiek dan wordt dit gecommuniceerd aan ouders en wordt er in overleg met ouder(s)/verzorger(s) en de school gestart met de diagnostiek.

14. Zorgaanbieder: de aanbieder voert het onderzoek voor diagnostiek uit in samenwerking met het gezin.
15. Zorgaanbieder: de aanbieder onderneemt actie n.a.v. de uitslag van het onderzoek.
 - a. Indien uit het onderzoek blijkt dat er geen sprake is van Ernstige Dyslexie dan wordt dit gecommuniceerd aan ouders met de boodschap dat ouders samen met school afspraken maken omtrent de begeleiding van hun kind. Zorgaanbieder geeft aan ouders aan dat zij zelf contact moeten leggen met school en doet eventueel aanbevelingen voor de ondersteuning.

Bijlage III: Stappenplan gemeenten Loon op Zand

1. School signaleert lees- en/of spellingproblemen.
2. School voldoet aan de basisondersteuning en handelt volgens het protocol 'Leesproblemen en Dyslexie'. Voor de ondersteuning op zorgniveau 3 gebruikt school de aanbevolen methodes/ methodieken zoals opgenomen in dit protocol.
3. Bij vermoeden van Ernstige Dyslexie wordt het 'Leerlingdossier Dyslexie' ingevuld en via het digitale systeem 'Tommy' voorgelegd aan de screener binnen SWV PO LHA.
4. De screener van het swv registreert de aanvraag. Zij beoordeelt het schooldossier en controleert inhoudelijk en op volledigheid en geeft op grond daarvan een positief of negatief advies af ten behoeve van vergoede diagnostiek.
5. De screener informeert de school en ouders over het positieve of negatieve advies.
- 6a. Indien een negatief advies wordt afgegeven, maken school en ouders verdere afspraken over de begeleiding van de leerling.
- 6b. Indien een positief advies wordt afgegeven, bepalen ouders, eventueel in overleg met school, welke zorgverlener wordt benaderd voor de uitvoering van de diagnostiek. De gemeente levert elk jaar een lijst met gecontracteerde aanbieders voor diagnostiek en behandeling van ED aan de scholen.
7. Ouders melden hun kind aan voor diagnostiek bij de gemeente en de zorgaanbieder. Hiervoor hebben zij de brief van met het positieve advies vanuit de screener nodig en het dossier zoals voorgelegd bij de screener.
8. De gemeente verstrekt op basis van de verkregen informatie vanuit de screener (aangeleverd door ouders), een beschikking voor vergoede diagnostiek.
9. Indien vanuit de diagnostiek blijkt dat er sprake is van Ernstige Dyslexie ontvangen de ouders van de gemeente een beschikking voor behandeling op aanvraag. De zorgaanbieder stuurt hiervoor een JW315 bericht via het berichtenverkeer met een aanvraag voor behandeling ED (D003) met de juiste start- en einddatum aan gemeente. De zorgaanbieder vermeldt 'gemeente' als verwijzer.
10. Indien uit het onderzoek blijkt dat er geen sprake is van Ernstige Dyslexie maken ouders samen met school afspraken omtrent de begeleiding van hun kind.